

## 297773 - حکم استفاده از داروهای آرام بخش و خواب آور برای درمان نگرانی و بی خوابی

### سوال

می خواهم از احکام مربوط به خود درمانی در اسلام آگاه شوم. من پس از ازدوایم دوران دشواری داشتم. همسرم به من بی توجهی می کند و نمی داند این کارش عمدی است یا غیر عمد. او همه روزش را کنار کامپیوتر یا گوشی می گذراند و بازی می کند و همیشه با دوستانش صحبت می کند حال آن که ما حتی یک گفتگو نداریم که با تماس های تلفنی او قطع نشود. ما در طول روز حتی دو ساعت پی در پی با هم صحبت نمی کنیم و طی دو سال گذشته بارها سر این موضوع با هم بحث و گفتگو کرده ایم اما تصمیم گرفته ام که صبر کنم و ساکت بمانم ولی احساس افسردگی و دل تنگی و و تنهایی می کنم و نمی توانم بخوابم برای همین از داروهای شل کننده عضلات استفاده می کنم. داروی اولی که استفاده می کنم بدون نسخه در داروخانه ها به فروش می رسد اما احساس می کنم به این دارو وابسته شده ام ولی با این حال بسیار احساس نومیدی و اضطراب می کنم اما همین که این دارو را مصرف می کنم به راحتی می خوابم و به آسانی بیدار می شوم. پزشک این دارو را برایم تجویز نکرده است. من سابقه بد خوابی دارم و این دارو را هر چند وقت یک بار مصرف می کنم و تاثیر دارو از سی تا چهل دقیقه بعد از مصرف شروع می شود و از چهار تا شش ساعت دوام می یابد اما حتی بعد از این مدت باعث می شود از نظر عقلی و بدنی آرام باشد. من می دانم که مست کننده ها در اسلام حرام است اما آیا استفاده از این دارو برای خود درمانی هم باعث می شود نماز من چهل روز پذیرفته نشود؟

### پاسخ مفصل

الحمد لله.

اولاً:

زن حقوقی دارد که بر عهده شوهر است از جمله: معاشرت نیکو، خرجی، مسکن، فراهم ساختن شرایط برای عقیق ماندن او و فراهم ساختن نیازهای عاطفی، و قرآن و سنت دال بر همه اینهاست.

همین طور حقوقی که بر عهده زن است از جمله معاشرت نیکو، اطاعت کردن در کارهایی که حرام نیست، برآورده ساختن نیازهای جنسی او و خدمت به او و خارج نشدن از خانه مگر به اجازه وی که همه این حقوق در پاسخ شماره (10680)

بیان شده است.

آنچه درباره بی‌توجهی همسران بیان کردید با تفاهم و جستجوی کارهای مورد علاقه مشترک حل می‌شود، مانند طلب علم و حفظ قرآن کریم و رفتن به تفریح در اوقات فراغت و کمتر کردن استفاده از موبایل و مانند آن.

ثانیا:

استفاده از داروهای خواب آور و آرام بخش جایز نیست مگر به اجازه پزشک مورد اعتماد؛ زیرا برخی از این داروها شامل مواد تخدیر کننده است و برخی اعتیاد آور و زیانش بیشتر از سود آن است.

بنابراین خوددرمانی با این نوع داروها به سبب آن‌چه بیان کردیم ممنوع است.

از شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - پرسیده شد: «حکم استفاده از داروهای خواب آور یا آن‌چه «آرام بخش» نامیده می‌شود چیست و آیا از جمله مواد مخدر است و اگر ضرورت داشت یا پزشک تجویزش کرد جایز می‌شود؟

ایشان چنین پاسخ دادند: «استعمال این داروها جایز نیست مگر در صورت نیاز، به شرط آن‌که پزشکی فهیم و دانا تجویزش کند؛ زیرا این داروها خطرناک است و ممکن است بر کار مغز تأثیر بگذارد و اگرچه ممکن است انسان در همان لحظه آرام شود اما شر بزرگتری در پی آن رخ می‌دهد، بنابراین مهم آن است که استعمال آن برای نیاز جایز است به شرط آن‌که تحت نظر و اجازه پزشک باشد» (فتاوی نور علی الدرب: نوار شماره ۸۲، طرف اول).

ثالثا:

داروهایی که شامل ماده‌ای مخدر است اصل بر این است که ممنوع و حرام باشد، اما اگر مشخص شد که راهی است برای درمان، و جای‌گزینی از داروهای مباح نداشت، در این صورت استعمال آن به این شروط مباح است:

۱- این‌که نیاز بیمار به آن دارو در حد ضرورت یا نیاز شدید باشد.

۲- این‌که یک پزشک مسلمان مورد اعتماد شهادت دهد که این داروی مخدر دارای فایده و سودی برای بیمار است.

۳- این‌که استفاده از آن دارو به اندازه دفع آن ضرورت باشد.

۴- این‌که استعمال آن دارو منجر به زیانی بزرگتر یا هم اندازه زیانی نشود که برایش تجویز شده است.

پاسخ شماره (192321) را ببینید.

بنابراین نصیحت ما این است که درباره دارویی که استفاده می‌کنید از پزشک متخصص مشورت بخواهید و به طور کلی استعمال دارو را کم کنید و برای درمان اضطراب و بی‌خوابی از داروهای شرعی سودمند مانند قرائت قرآن و ذکر الله و درود بر پیامبر - صلی الله علیه وسلم - یاری بجوئید که این باعث آرامش دل و از بین رفتن نگرانی می‌شود.

الله تعالی می‌فرماید:

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ [سوره رعد: ۲۸]

(آنان که ایمان آوردند و دل‌هایشان با یاد الله آرام می‌گیرید. آری با یاد الله است که دل‌ها آرام می‌یابد).

و از اَبی بن کعب - رضی الله عنه - روایت است که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - هر گاه دو سوم شب می‌رفت برمی‌خاست و می‌فرمود: «ای مردم الله را یاد کنید، الله را یاد کنید، آن‌گاه که لرزنده ببلزد، و در پی آن لرزه دیگری آید (اشاره به قیامت)، مرگ با آن‌چه در آن هست آمد، مرگ با آن‌چه در آن هست آمد». اَبی می‌گوید: گفتم ای رسول الله، من بسیار بر تو درود می‌فرستم، پس چقدر از دعای خود را برای تو قرار دهم؟ فرمود: «هرچه می‌خواهی». گفتم: یک چهارم؟ فرمود: «هرچه می‌خواهی و اگر بر آن بیفزایی برایت بهتر است» گفتم: نصف؟ گفت: «هرچه می‌خواهی، و اگر بیفزایی برایت بهتر است» پس گفتم: دو سوم؟ گفت: «هرچه می‌خواهی و اگر بیفزایی برایت بهتر است» گفتم: همه دعایم را برای تو قرار می‌دهم! فرمود: «پس نگرانی‌ات برطرف می‌شود و گناهت برایت آمرزیده خواهد شد».

به روایت ترمذی (۲۴۵۷) و آلبانی در «صحیح سنن ترمذی» آن را حسن دانسته است.

در «تحفة الأحوذی» آمده است: «چقدر از دعایم را برای تو قرار دهم» یعنی به جای آن‌که برای خودم دعا کنم. این را علامه قاری گفته است.

زیرا درود بر پیامبر - صلی الله علیه وسلم - از بزرگترین اسباب گشایش سینه و خشنودی درون و از بین رفتن نگرانی و غم است. از الله خواهیم همسر شما را به صلاح آورد و نگرانی و غم شما را برطرف سازد.

والله اعلم